

Становище

от проф. д-р Мариана Петрова

за дисертационния труд **„ИНТЕГРИРАНЕТО НА АРАБСКИТЕ ЖЕНИ НА
ПАЗАРА НА ТРУДА В ИЗРАЕЛ”**

представен от Редан Абу Ахмад за присъждане на образователно-
научната степен „доктор по Социология”

Научен ръководител: проф. д-р Валентина Миленкова

I. Общо представяне на докторанта и дисертационния труд

Редан Абу Ахмад е родена на 15 август 1978г. Тя е омъжена и има три деца. Живее в Израел. В периода 2009 – 2011 тя провежда магистърско обучение и придобива магистърска степен по управление на образованието в Академичния център за образователни изследвания, Ор Йехуда, Израел. Завършва бакалавърска програма по образование, със специалност иврит и арабски език в Арабския Академичен Колеж за образование в Израел, Хайфа (2000 – 2003). Редан Абу Ахмад е докторант на самостоятелна подготовка в катедра Социология на ЮЗУ „Неофит Рилски“ в периода 2021-2024г. и като докторант взема участие в един докторантски форум, на който представя доклад, който е публикуван и като статия в докторантски сборник „Докторантите в науката“.

Нейният професионален опит за последните години включва следните активности:

2024 г. – сега: Член на националната изпитна комисия по иврит за 4-6 клас.

2024 г. – сега: Член на комисията за разработване на учебни програми за иврит като втори език в началните училища.

2021 – сега: Ръководител на проект.

2020 – 2024: Рецензент и оценител на учебници по иврит в арабските начални училища

2019 – сега: Супервайзор и наставник за инструктори по иврит в Северен Израел.

Актуалността на представения дисертационен труд се определя от обстоятелството, че трудовата заетост на жените и техните права във всички области на живота и социалната им интеграция в различни професионални сфери е един от важните въпроси, разглеждани в социалния дневен ред.

Настоящият дисертационен труд представлява един опит да се осмисли в теоретичен и практически аспект темата за трудовата активност на арабските жени в Израел, която е все още ниска в сравнение с тази на израелските жени. Сред факторите, които възпрепятстват арабските жени да участват в трудовата дейност, са патриархалната семейна култура, институционалният натиск, дискриминацията и предразсъдъците на пазара на труда в Израел като цяло.

Дисертацията е с обем 186 страници, от които 156 стр. са основният текст и в структурно отношение включват увод, изложение в три глави, заключение, списък на литературата и приложения. Използваната литература се състои от 145 публикации: 87 са на английски език и 58 публикации са на иврит.

Основният *изследователски проблем*, който се решава в дисертацията, е анализът на връзката между нивото на образование на арабските жени в Израел и шансовете им за интеграция на пазара на труда и в местния живот.

Целта на дисертационния труд е да се проучат факторите, които влияят върху интеграцията на арабските жени на пазара на труда в Израел и да се представи емпиричен и теоретичен модел за проверка на бариерите/стимулите, които възпрепятстват/усилват интеграцията на арабските жени на пазара на труда. Представени са и осем задачи, които кореспондират на формулираната цел на дисертационния труд. Формулирани са и 8 изследователски хипотези, които се доказват в хода на развиване на дисертационния труд. Дисертацията разглежда изследвания проблем на личностно, обществено и национално равнище, тъй като всяко от тези равнища влияе върху интеграцията на арабско-израелските жени.

Методологията на дисертационния труд съчетава количествени и качествени методи. *Количествените* методи се състоят в провеждане на онлайн проучване със стандартизиран въпросник, който е разработен и разпространен на случаен принцип сред извадка от 620 арабски жени в Израел. Изследването е непредставително. Зависимата променлива в проучването е коефициентът на участие на работната сила (LFPR). Независимите променливи включват: нивото на образование, статута на арабската жена в семейството, патриархалната система в арабското общество и израелските закони, които улесняват позитивните действия за арабските жени и жените като цяло.

Качествените методи включват: *интервюта* с 15 арабски бизнесдама на възраст между 25 и 58 години, които притежават малки и средни предприятия. Друг метод на изследване е *фокус групата*. Проведени са три фокус групи с общо 19 арабско-

израелски участнички. Групите са хетерогенни и разнообразни по отношение на характеристиките на участниците (възраст, образование, професия, семейства, религия, семеен статус). Друг използван качествен метод е *наблюдението*, който е реализиран от докторантката в хода на провеждане на теренната работа.

Дисертацията се разгръща в интердисциплинарната рамка на изследователските полета на икономическа социология, социология на образованието, етносоциология, организационна теория, политическа и икономическа практика. Важността на настоящата дисертация се състои в това, че тя представя модел, който обединява основните лични и културни фактори, които оказват влияние върху интеграцията на арабските жени на пазара на труда в Израел. Анализът се базира на извеждане ролята на два вида подходи: първият е свързан с подчертаване ролята на фактора образование. Вторият се отнася до социалните и културните характеристики, които влияят върху представата на арабското общество за образованите и успешни арабски жени. Дисертационният труд допринася за експлициране въздействието на образованието на арабските жени върху техния социален статус и интеграция на израелския пазар на труда.

Всяка от отделните глави в дисертационния труд съдържа разсъждения, анализи и изводи, показващи авторско присъствие и изследователска отговорност на дисертантката. Дисертационният труд е базиран на две основни теории: теория за човешкия капитал и теория за социалния патриархат.

Докторантката проследява в исторически план развитието на феминисткото движение в контекста на включването на жените на пазара на труда (първа глава). Редан Абу Ахмад показва заетостта на жените в Израел и по света, представя арабската общност в Израел, както и статутът на жените в арабското общество в Израел. Изложението е подкрепено със статистически материал, включително в сравнителен план по години и по етнически общности. Това подчертава уменията на докторантката да работи с документални източници и да обосновава своите разсъждения и анализи.

Във втора глава се анализират различни проблеми, свързани с участието на арабско-израелските жени на пазара на труда, като те се проследяват в национален и местен контекст. Показват се различни пречки, които възпрепятстват интеграцията на арабските жени на пазара на труда; изследва се значението на женското предприемачество като начин за нарастване интеграцията на жените на пазара на труда. Със статистически методи се представя изменението във времето на участието на арабските жени на израелския пазар на труда.

В трета глава се анализират резултатите от проведените емпирични изследвания; като се проследява влиянието на образованието, конфликта между дома и работата при арабските жени, ролята на култура, ценности и религия при степента на участие на пазара на труда.

В дисертацията е отделено специално място на отношението на настоящия дисертационен труд към политиките. Цялостен извод на дисертацията е, че образованието недвусмислено се разглежда като ключ към успеха, който легитимира и подпомага процеса на интеграция на пазара на труда, като влияе върху информираността и мотивацията на жените.

II. Оценка на дисертационния труд

Сериозно достойнство на дисертацията е систематизацията на различни концепции, които представляват социологическо осмисляне на интеграцията на пазара на труда на жени с различно образование, култура и религия. В допълнение, смятам, че темата и направените разсъждения в дисертацията са с актуално звучене, има изразено авторско присъствие и направени оценки, аргументирано са представени различни теории, модели и идеи, които подчертават фокусираността на цялостното изложение. Специално трябва да подчертая осъществената теренна работа с използвани различни методи на изследване, които дават добра емпирична база за получени резултати, върху които се развива дисертационният труд. Също искам да отбележа положените усилия на докторантката при проследяване на получените емпирични резултати и търсене на аналитичния дискурс при правенето на изводи и препоръки.

Препоръчвам на докторантката да продължи своите занимания в областта на изследванията на жените, женското предприемачество и влиянието на различни фактори в културен, икономически и политически план върху женското включване в социалните структури.

Приемам направената **самооценка** на научно-приложните приноси в дисертационния труд.

Авторефератът отразява дисертационния труд и в съдържателен план напълно съответства на представените теми и анализи.

Дисертацията е преминала проверка със системата за антиплагиатство Турнитин и представлява изцяло авторски текст.

Дисертантката е посочила 3 публикации, които са в издания на Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“: две списания и докторантски сборник от проведена докторантска сесия.

III. Заключение

Смятам, че дисертационният труд **„ИНТЕГРИРАНЕТО НА АРАБСКИТЕ ЖЕНИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА В ИЗРАЕЛ”**, представен от докторант Редан Абу Ахмад е един интердисциплинарен труд, който със своето изпълнение бележи сериозни резултати.

На това основание препоръчвам да се присъди образователно-научната степен «доктор по социология» **на Редан Абу Ахмад и гласувам положително.**

15.01. 2025г.

Проф. Д-р Мариана Петрова

Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 .04.2016 г.

Opinion

by Prof. Dr. Mariana Petrova

on the dissertation "THE INTEGRATION OF ARAB WOMEN IN THE
LABOR MARKET IN THE STATE OF ISRAEL"

submitted by Redan Abu Ahmad for the award of the educational and
scientific degree "Doctor of Sociology"

Scientific supervisor: Prof. Dr. Valentina Milenkova

I. General presentation of the doctoral student and the dissertation

Redan Abu Ahmad was born on August 15, 1978. She is married and has three children. She lives in Israel. In the period 2009 – 2011 she conducted her master's studies and obtained a master's degree in educational administration at the Academic Center for Educational Research, Or Yehuda, Israel. She completed a bachelor's program in education, specializing in Hebrew and Arabic, at the Arab Academic College of Education in Israel, Haifa (2000 – 2003). Redan Abu Ahmad is a doctoral student at the Department of Sociology of the South-West University "Neofit Rilski" in the period 2021-2024 and as a doctoral student she took part in a doctoral forum, where she presented a report, which was also published as an article in the doctoral collection "Doctoral Students in Science".

Her professional experience in recent years includes the following activities:

2024 – present: Member of the National Hebrew Examination Committee for Grades 4-6.

2024 – present: Member of the Committee for Developing Hebrew as a Second Language Curriculum in Elementary Schools.

2021 – present: Project Manager.

2020 – 2024: Reviewer and Evaluator of Hebrew Textbooks in Arab Elementary Schools

2019 – present: Supervisor and Mentor for Hebrew Instructors in Northern Israel.

The relevance of the presented dissertation work is determined by the fact that women's employment and their rights in all areas of life and their social integration in

various professional spheres is one of the important issues considered on the social agenda.

This dissertation is an attempt to conceptualize, in a theoretical and practical aspect, the topic of the labor activity of Arab women in Israel, which is still low compared to that of Israeli women. Among the factors that prevent Arab women from participating in labor activity are the patriarchal family culture, institutional pressure, discrimination and prejudice in the labor market in Israel in general.

The dissertation is 186 pages long, of which 156 pages are the main text and structurally includes an introduction, an exposition in three chapters, a conclusion, a list of literature and appendices. The literature used consists of 145 publications: 87 are in English and 58 publications are in Hebrew.

The main *research problem* addressed in the dissertation is the analysis of the relationship between the level of education of Arab women in Israel and their chances of integration into the labor market and local life.

The *aim* of the dissertation is to examine the factors that influence the integration of Arab women into the labor market in Israel and to present an empirical and theoretical model to examine the barriers/incentives that hinder/enhance the integration of Arab women into the labor market. Eight *objectives* are also presented, which correspond to the formulated goal of the dissertation. Eight *research hypotheses* are also formulated, which are proven in the course of developing the dissertation. The dissertation examines the research problem at the personal, societal and national levels, since each of these levels affects the integration of Arab-Israeli women.

The methodology of the dissertation combines *quantitative* and *qualitative* methods. The *quantitative* methods consist of conducting an *online survey with a standardized questionnaire* that was developed and distributed randomly among a sample of approximately 620 Arab women in Israel. The survey is non-representative. The dependent variable in the survey is the labor force participation rate (LFPR). The independent variables include: level of education, the status of the Arab woman in the family, the patriarchal system in Arab society, and Israeli laws that facilitate affirmative action for Arab women and women in general.

Qualitative methods include: *interviews* with 15 Arab businesswomen aged between 25 and 58 who own small and medium-sized enterprises. Another research method is the *focus group*. Three focus groups were conducted with a total of 19 Arab-Israeli participants. The groups are heterogeneous and diverse in terms of the characteristics of the participants (age,

education, profession, families, religion, marital status). Another qualitative method used is *observation*, which was implemented by the doctoral student in the course of conducting the fieldwork.

The dissertation unfolds within the interdisciplinary framework of the research fields of economic sociology, sociology of education, ethnosociology, organizational theory, political and economic practice. The importance of this dissertation lies in the fact that it presents a model that brings together the main personal and cultural factors that influence the integration of Arab women into the labor market in Israel. The analysis is based on deriving the role of two types of approaches: the first is related to emphasizing the role of the education factor. The second refers to the social and cultural characteristics that influence the image of Arab society of educated and successful Arab women. The dissertation work contributes to explaining the impact of Arab women's education on their social status and integration into the Israeli labor market.

Each of the individual chapters in the dissertation contains reflections, analyses and conclusions, demonstrating the author's presence and research responsibility of the Ph.D. student. The dissertation is based on two main theories: human capital theory and social patriarchy theory..

The doctoral student traces the historical development of the feminist movement in the context of women's inclusion in the labor market (chapter one). Redan Abu Ahmad shows women's employment in Israel and around the world, presents the Arab community in Israel, as well as the status of women in Arab society in Israel. The presentation is supported by statistical material and data, including comparative data by year and by ethnic communities. This demonstrates the doctoral student's skills in working with documentary sources and substantiating her reasoning and analysis.

The second chapter analyzes various issues related to the participation of Arab-Israeli women in the labor market, tracing them in a national and local context. It shows various obstacles that hinder the integration of Arab women into the labor market; it explores the importance of female entrepreneurship as a way to stimulate the integration of women into the labor market. Statistical methods are used to track the change over time in the participation of Arab women in the Israeli labor market.

The third chapter analyzes the results of the empirical research conducted; showing the influence of education, the conflict between home and work for Arab women, the role of culture, values and religion on the level of participation in the labor market.

The dissertation devotes a special place to the relationship of the current dissertation work to policies. The overall conclusion of the dissertation is that education is unequivocally seen as a key to success, which legitimizes and supports the process of integration into the labor market, influencing the awareness and motivation of women.

II. PhD thesis assessment

A serious contribution of the dissertation is the systematization of various concepts, which represent a sociological understanding of the integration into the labor market of women with different education, culture and religion. In addition, I think that the topic and the argumentation made in the dissertation are of a current sound, there is a pronounced authorial presence and assessments made, various theories, models and ideas are presented in a reasoned manner, which emphasizes the focus of the overall presentation. I must especially emphasize the fieldwork carried out using various research methods, which provide a good empirical basis for the results obtained, on which the dissertation work is developed. I also want to note the efforts made by the doctoral student in following up on the obtained empirical results and searching for the analytical discourse in making conclusions and recommendations.

I recommend that the doctoral student continue her studies in the field of women's studies, female entrepreneurship, and the influence of various cultural, economic, and political factors on women's inclusion in social structures.

I accept the self-assessment of the scientific and applied contributions in the dissertation work.

The summary reflects the PhD thesis work and corresponds in content to the presented topics and analyses.

The dissertation has been checked with the Turnitin anti-plagiarism system and is entirely the author's text.

The doctoral student has indicated 3 publications that are in editions of the Faculty of Philosophy of the South-West University "Neofit Rilski": two journals and a doctoral collection from a doctoral session.

III. Conclusion

I believe that the dissertation " THE INTEGRATION OF ARAB WOMEN IN THE LABOR MARKET IN THE STATE OF ISRAEL ", presented by doctoral student Redan Abu Ahmad, is an interdisciplinary work that, with its implementation, achieves serious results.

On this basis, I recommend that the educational and scientific degree "Doctor of Sociology" be awarded to Redan Abu Ahmad and I vote in the affirmative.

15.01. 2025.

Prof. Dr. Mariana Petrova

Регламент (ЕС) 2016/679 на
Европейския парламент и на
Съвета от 27 .04.2016 г.